

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

II. Quemadmodum Deo dilecti martyres lapsis in persecutione manum
porrigentes curationem adhibuerint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

CAPUT II.

*Quemadmodum Deo dilecti martyres lapsi in
persecutione manum porrigentes curatio-
nem adhibuerint.*

Vide
Niceph.
c. 18. l. 4.

Hæc supradicti Imperatoris tem-
poribus Christi ecclesiis contige-
runt, ex quibus ea quæ in reliquis Pro-
vinciis gesta sunt, conjectura assequi li-
cet. Sed & alia quædam ex eadem epi-
stola hic adjungere operæ pretium fue-
rit, quibus benignitas atque humanitas
illorum quos memoravimus marty-
rum describitur his verbis: Qui qui-
dem Christum æmulari atque imitari
tantopere studuerunt, qui cum in for-
ma Dei esset, non rapinam arbitratus
est esse se æqualem Deo: ut quamvis in
tantum gloriæ culmen evecti essent,
nec semel atque iterum, sed sæpius marty-
rium subiissent, & à bestiis denuò in
carcerem relati essent, quamvis ignium
impresca vestigia, quamvis vibices &
vulnera toto corpore circumferrent, ta-
men nec se ipsos martyres prædicarent,
nec à nobis ita se appellari paterentur.
Verum si quis nostrum per literas aut in
familiarī colloquio eos martyres com-
pellasset, objurgabant graviter atque
increpabant. Martyris enim appella-
tionem libentissimè concedebant
Christo, utpotè fido veroque testi, &
primogenito mortuorum, vitæque cæ-
lestis Principi & auctori. Eos quoque
qui jam ex hac vita migraverant marty-
res, nobis commemorabant, aiebant-
que: Hi jam sunt martyres, quos in ipsa
confessione Christus assumi voluit,
professionem ipsorum morte tanquam
annulo obsignans: Nos verò viles at-
que abjecti confessores. Simul profu-
sis lacrymis obsecrabant fratres, ut con-
tinuè ad Deum preces fierent, quò
tandem ipsi perfectum finem adipisci
mererentur. Ac re ipsa quidem virtu-
tem martyrum exhibebant, cum in-
genti libertate ac fiducia Gentilibus re-
spondentes: & egregiam animi indo-
lem partim tolerantia, partim quòd
metus ac pavoris expertes essent, per-
spicue testabantur. Ipsam verò marty-
rum appellationem à fratribus sibi ob-
latam, utpote timore Dei còstricti refu-
giebant. Et paulò post deprimebant se,
inquiunt, sub manu potenti, à qua nunc
sublimius elevati sunt. Tunc verò om-
nium defensionem suscipiebant, ne-
minem accusabant, cunctos absolve-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

*Ὡς οἱ Θεοφιλεῖς μάρτυρες τὰς ἐν τῷ διαβόλῳ διαπηγμέναις
ἐθεράπειον διζήμενοι.*

Τοιαῦτα καὶ τὰ κατὰ τὸν δεινὸν μόνον
αὐτοκράτορα, ταῖς Χεῖρσι συνεβόησαν
ἐκκλησίαις. ἀφ' ὧν καὶ τὰ ἐν ταῖς λοιπαῖς
ἐπαρχίαις ἐξηγημένα, εἰκόπι λογισμῷ
χάριδος πάρεστιν. ἄξιον τέτοις ἐκ τ' αὐτῶν
ἰσχυρὰν γραφὴν λέξεις ἐτέραις, διὰ
τὸ ἐπεικὲς καὶ φιλάνθρωπον τῷ δεινῷ
μαρτύρων ἀναγέγραπται τέτοις αὐτῶν
τοῖς ῥήμασιν. οἱ καὶ ἐπὶ τοσούτοις ζήλωται καὶ
μιμηταὶ Χεῖρσι ἐχούσῳ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ
ὑπάρχων, ἐχ' ἀπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι
ἴσα Θεῷ. ὥστε ἐν ταύτῃ δόξῃ ὑπάρχων
καὶ ἐχ' ἀπαξ ἐδὲ δις, ἀλλὰ πολλάκις μαρ-
τυρησάντες, καὶ ἐν θλίψεσιν ἀναληφθέντες
καὶ τὰ καυτήρια καὶ τὰς μώλωπας καὶ τὰ
τεράματα ἐχούσας ἀεικείμενα, ἐπ' αὐτοῖς
μάρτυρας ἐαυτοὺς ἀνεκήρυκτον, ἵνα μὴ
ἐπαισέπον τὴν τῷ ὀνόματι περσασαγορευ-
αὐτῶν ἀλλ' εἴποτε τις ἡμῶν δι' ἐπιστολῆς
διὰ λόγου μαρτυρᾶς αὐτοὺς περσεύειν, ἐπὶ
πληστον πικρῶς. ἡ δ' ἐως γὰρ παρεχόμενοι
τῷ τῆς μαρτυρίας προσηγορίαν τῷ Χρ-
στῷ. τῷ πιστῷ καὶ ἀληθινῷ μάρτυρι καὶ πε-
τοτόκῳ τῷ νεκρῶν, καὶ δέχτην τῆς ζωῆς τῆς
Θεᾶς καὶ ἐπεμνημόσυνο τῶν ἐξελθόντων
τῶν ἡδὲ μαρτύρων, καὶ ἐλεγον· ἐκεῖνοι καὶ
μαρτυρῶν, ὅς ἐν τῇ ὁμολογίᾳ Χριστοῦ ἠξί-
σεν ἀναληφθῆναι, ἐπ' ἐραγιστάμενοι αὐ-
τῶν διὰ τῆς ἐξόδου τὴν μαρτυρίαν ἡμεῖς
ὁμολογοῦμεν καὶ ταπεινοὶ καὶ δακρυῶν
παρέκαλυν τὰς ἀδελφὰς, δειόμενοι ἵνα
τενεῖς εὐχαὶ γίνωνται πρὸς τὸ τελευτῆσαι
αὐτοὺς, καὶ τῷ μὲν διωγμῷ τῆς μαρτυρίας
ἐγὼ ἐπεδάκνυμι, πολλῶν παρήσσια ἀ-
γοντες πρὸς πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὴν ἐν γῇ
διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἀφοβίας καὶ ἀπει-
μίας φανερὰν ἐποίουν. τῷ δ' πρὸς τοὺς
ἀδελφὰς τῶν μαρτύρων προσηγορίαν πα-
ρηγόρητο, ἐμπεπλησμένοι φόβου Θεοῦ. καὶ αὐ-
τοῖς μὴ βραχέα φασίν. ἐταπείναν αὐτοὺς
ὑπὸ τὴν κραταίαν χεῖρα, ὑφ' ἧς ἱκανῶς καὶ
εἰσὶν ὑψωμένοι. τότε δὲ πᾶσι μὲν ἀπέ-
λυσεν.

γὰρ καὶ ἡγόρευεν ὁ ἐδένος ἔλυνον μὲν ἅπαν-
τας, ἐδ' ἐσμυθον ὁ ἐδ' ἐνα καὶ ὑπὲρ τῶν τὰ δει-
νὰ διαπθέντων ἡγόρευον, καθάπερ Στέφανος ὁ
τέλειος μάρτυς. Κύριε μὴ σήσης αὐτοῖς τὴν
ἀμαρτίαν ταύτην. εἰ δ' ὑπὲρ τῶν λιταζόν-
των ἐδέετο, πόσω μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
φῶν καὶ ἀνδρῶν φασὶ μὲθ' ἑτέρων ὅσα γὰρ καὶ μέ-
γιστος αὐτοῖς πρὸς αὐτὸν ὁ πόλεμος ἐγγύετο,
διὰ τὸ γνῆσιον τῆς ἀγάπης. ἵνα ἀποπνιχθεὶς ὁ
δὴρ, ὡς πρὸς τὸν ὡς τοῦ ἀκαταπεπωκένα, ζῶν-
τας δ' ἐξέμεσθαι γὰρ ἔλαβον καὶ χύμα καὶ τῶν
πεπρωκότων. ἀλλ' ἐν οἷς ἐπ' ἐνόησον αὐτοῖς, τῶν
τοιοῦτον ἐνδεσφύρις ἐπήρκεν, μητρικὰ ἀσπλά-
χνα ἔχοντες, καὶ πολλὰ πρὸς αὐτῶν ἐκχέοντες
δάκρυα πρὸς τὸν πατέρα. ζῶν ἡτήσαντο, καὶ
ἐδῶκεν αὐτοῖς ἡν καὶ συνεμερίσαντο τοῖς πλη-
σίον. καὶ παύλων νικηφόροι πρὸς Θεὸν ἀπελ-
θόντες εἰρήνην ἀγαπήσαντες αἰεὶ, καὶ εἰρήνην αἰεὶ
παρεχρήσαντες, μετ' εἰρήνης ἐχώρησαν πρὸς
Θεόν. μὴ καὶ ἀλιπὸντες πόνον τῇ μητρὶ, μὴ δὲ
ἐσάν καὶ πόλεμον τοῖς ἀδελφοῖς, ἀλλὰ χα-
ρὰν καὶ εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην. ταῦτα
καὶ πρὸς τῆς τῶν μακαρίων ἐκείνων πρὸς τὴν
ἀκαταπεπρωκότας τῶν ἀδελφῶν σοφῆς, ὡ-
φελίμως πρὸς τὸν Θεόν. τῆς ἀπανθρώπου τε καὶ
ἀνθρώπου ἐνεκα διαθήσεως, τῶν μετὰ ταῦτα ἀ-
φαιδῶς τοῖς χρεῖσιν μέλει πρὸς σὲ νηγ-
μῶν.

A neminem ligabant. Quinetiam pro illis
a quibus acerbissime cruciati fuerant,
exemplo perfectissimi martyris Step-
hani, Deum precabantur: Domine ne im-
putes illis hoc peccatum. Quod si ille
pro lapidantibus orabat, quanto magis
pro fratribus cum orasse credibile est;
nec multo post, hæc addunt: Hoc enim
maximum certamen illis fuit adversus
Diabolum, ob sinceram ac minimè fu-
catam caritatem: ut quos ille malignus
serpens vivos jam se devorasse credide-
rat, elisis faucibus remove cogere-
tur. Neque enim fastu & arrogantia intu-
muerunt adversus lapsos, sed ea quibus
abundabant bona, indigentibus libera-
liter subministrabant, materna quædam
misericordiæ viscera gestantes, ma-
gnamque vim lacrymarum pro illorum
salute coram Deo Patre fundentes. Vi-
tam petierunt, & largitus est eis Deus:
quam etiam illi proximis suis commu-
nicarunt, ubique victores ad Deum
profecti. Cumque pacem dilexissent,
pacem nobis commendassent, ipsi cum
pace migraverunt ad Deum: non do-
lorem matri, non fratribus discidium
ac bellum, sed gaudium & pacem &
concordiam caritatemque omnibus re-
linquentes. Atque hæc de Beatorum il-
lorum affectu erga eos fratres qui lapsi
fuerant, ad legentium utilitatem hæc
posita sunt, propter eos qui inhumano
quodam ac truci animo præditi, incle-
menter adversus Christi membra post-
modum sævierunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ὅτι αὐτὸς ὁ μάρτυς Ἀττάλῃ δὲ δούρῳ γέγονεν
ὁ πρῶτος.

CAPUT III.

Cujusmodi visio martyri Attalo in somnis divi-
nitus missa apparuit.

Ἡ δὲ αὐτῇ τῶν περὶ τὴν μαρτυρίαν γραφὴν, καὶ ἄλλην τινα μνήμης
ἀξίαν ἱστορίαν περὶ αὐτοῦ. ἡν καὶ ἐδ' αὖτε γέ-
νοιτο φθόνος, μὴ ἐχὼ τῶν ἐντευξομένων
εἰς γνώσιν περὶ αὐτοῦ. ἔχει δὲ οὕτως. Ἀλ-
κιβιάδου γὰρ πινθίου ἑκείνου, πάντῃ ἀν-
μνηρὸν βιβέντος βίον, καὶ μηδενὸς ὅλως
τὸ πρῶτον μετὰ λαμβάνοντος, ἀλλ' ἡ
ἀετῶ μόνῃ καὶ ὕδατι χρωμῶν, περὶ
μῶν τε καὶ ἐν τῇ εἰρετικῇ οὕτω διάγειν, Ἀτ-
τάλῃ μετὰ τὸν πρῶτον ἀγῶνα ὃν ἐν τῷ
ἀμφιθεάτρῳ ἤνυσεν, ἀπεκαλύφθη ὅτι
μὴ καλῶς ποιοῖν ὁ Ἀλκιβιάδης, μὴ
χρωμῶν τοῖς κήσμασι τῶ Θεοῦ, καὶ
ἄλλοις τύπον σκανδάλου ὑπολειπόμενος.

Porro in eadem epistola quæ res su-
pra memoratas complectitur, alia
etiam habetur narratio prorsus memo-
riâ dignissima, quam quidem nihil ve-
tat, quo minus hoc loco lectoribus
proponamus. Sic autem habet: Alci-
biades quidam unus ex illorum marty-
rum numero, durum & squalidum vi-
vendi genus sectabatur: nullumque
omnino cibum admittens, solo pane
& aqua hætenus vesci consueverat.
Cumque in carcere positus eandem vi-
vendi rationem vellet retinere, Attalo
post primum quod in amphitheatro
confecerat certamen, revelatum est,
non rectè neque ordine facere Alcibiadem,
qui & creaturis Dei minimè ute-
retur, & aliis exemplum scandali fieret.

Huc refer
Niceph.
c. 18. l. 4.